

NOTAT

- magasin om demokrati og Europa

**Tema:
EU og
oprørene i
Nordafrika**

Libyen:
**EU-våben
til Gaddafi**

Eks-diplomat:
**"Hold kæft
og lyt"**

EU og naboerne mod syd

Oprørene for demokrati i Tunesien, Egypten og Libyen i den seneste tid har givet røde ører i EU. Unionen har nedprioriteret demokrati og menneskerettigheder i de arabiske nabolande i mange år, og i stedet vægtet et nært samarbejde med de siddende regimer, så det skyldtes ikke på nogen måde en håndsækning fra nord, da hundredetusinder af nordafrikanere gjorde en ende på et par despoters regimer. I Libyens tilfælde førte det til en væbnet opstand.

For flere europæiske regeringer og politiske strømninger har revolutionerne været decideret pinlige. Den franske udenrigsminister er blevet fyret efter at have flagret lidt for meget med sin nære relation til Ben Ali i Tunesien, og premierministeren har været i stormvej for sit forhold til Egyptens Mubarak. For ikke at tale om Berlusconi, som har forsvaret Oberst Gaddafis styre i Libyen til det sidste. Nu er en lang række EU-lande, herunder Italien, involveret i en militær aktion mod Gaddafi, som flere af EU's regeringsledere mener skal bruges til at vælte ham.

Der er mange grunde til de tætte relationer mellem de sydeuropæiske lande og de nordafrikanske despoter. Tre. Den første er olie og gasforekomsterne i Libyen, Egypten og Algeriet. Her har europæiske virksomheder direkte interesser, og EU en interesse i forsyninger. Den anden er samarbejdet med styrerne sydpå om at holde flygtningestrømmene væk fra de europæiske kyster. Den tredje er kampen mod terrorisme og frygten for islamisme.

Det er ikke fordi, EU ikke har haft demokrati på dagsordenen. Da Unionen indledte et tættere samarbejde med landene omkring Middelhavet i 1995, var det med demokrati og menneskerettigheder i en høj placering. Men med tiden har en særlig realpolitik vundet hævd, og de europæiske regeringer har været mere optaget af at sikre politisk stabilitet sydpå. Dermed er EU også endt med at understøtte eneherskerne.

I dette nummer ser vi derfor på de røde ører: Hvorfor fik de dem? Og hvordan vil EU finde sine ben igen, efter de blev slået væk af de arabiske masser? ♦

Red.

Milepæle

- 1995: Barcelona-processen indledes. EU indleder økonomisk og politisk samarbejde med alle lande omkring Middelhavet. Målet var i første omgang at opnå en høj grad af samarbejde mellem alle lande om fælles aftaler og institutioner, men en række konflikter – Palæstinakonflikten, Marokkos besættelse af Vestsahara, og Cypernspørgsmålet – betød, at det regionale samarbejde veg for aftaler mellem EU og de enkelte lande.
- 1995–2005: Associeringsaftale om politisk og økonomisk samarbejde med Tunesien (1995), Marokko (1996), Egypten (2004), Algeriet (2005).
- 2008: Middelhavsunionen dannes for at genoplive Barcelona-processen. Oprindeligt et initiativ fra Frankrig, som gerne ville have et samarbejde mellem Middelhavslandene uden deltagelse fra de øvrige EU-lande. Det blev ændret, og Middelhavsunionen er nu et samarbejde mellem EU og Middelhavslandene om økonomi, handel, politik, sikkerhed, retlige og indre anliggender og kultur.
- 2010: Aftale om flygtninge mellem EU og Libyen.

- 2011: Folkelige opstande vælter først Ben Ali i Tunesien (landets leder siden 1987), dernæst Mubarak i Egypten (leder siden 1981). En opstand mod Gaddafi, Libyens leder, indledes. USA og en række EU-lande, herunder Frankrig, Italien, Spanien og Danmark, indleder en militær aktion for at håndhæve et flyveforbud i libysk luftrum.

Den (nu) lidt pinlige partner

Oberst Gaddafis fald fra værdsat partner for EU til forhadet eneheriker er gået stærkt. Så sent som i slutningen af november 2010 blev han hilst som lederen i "Folkets Store Socialistiske Libyske Arabiske Massestat". Og EU var på vej med 60 millioner euro og et kontor i Tripoli.

NÆRE RELATIONER. EU's taknemmelighed til manden med den lange titel for hans gæstfrihed og engagement afsluttede en tre sider lang "Tripoli erklæring" efter et Afrika-EU topmøde den 29.-30. november sidste år. Det lå i kortene, at samarbejdet mellem Libyen og EU skulle udvikles og styrkes, og så sent som den 6. oktober 2010 kom de to kommissærer Cecilia Malmström (indre anliggender) og Stefan Füle (udvidelse og naboskabspolitik) tilbage til Bruxelles efter et besøg i Libyen med en samarbejdsplan i bagagen. Så kom opstanden mod Gaddafi, og EU fik meget travlt med at ændre politik.

I EU's interesse

Stater og private virksomheder har længe haft en interesse i Libyen som køber af våben, og som sælger af gas og olie. Og EU har haft en interesse i forstærket flygtningekontrol. EU har dog kun haft to formaliserede kontaktområder med Libyen. Det ene var hjælp til bekæmpelse af HIV/AIDS i byen Benghazi, det andet Gaddafis rolle som EU's fremskudte grænsepost. Det samarbejde nåede sit højdepunkt med Malmströms og Füles "Samarbejdsdagsorden om migration" – et projekt, som fik sin start ved et uformelt EU-rådsmøde i den finske by Tampere i september 2006.

Her udlagde den daværende Kommissær Franco Frattini (i dag Italiens udenrigsminister) teksten på følgende måde:

»Libyen har desværre ikke status som partnerland, men det vil være i EU's interesse at etablere en fungerende kystinspektion tættere på den libyske kyst, og at hjælpe landet med at patruljere ved den sydlige grænse til Niger og Tchad.«

Danmarks daværende indenrigsminister Rikke Hvilshøj (V) var glad for Frattinis forslag:

»Det fokus på indsatser i nærområdet som regeringen har haft siden 2001, er nu blevet mainstream i EU,« sagde hun.

Dårligt ry

Italien, Libyens gamle kolonimagt og Gaddafis tætteste allierede i EU, tog sagen videre på egen hånd. En bilateral aftale blev indgået mellem Italien og Libyen i august 2008 blandt andet om fælles patruljering til havs, og det var noget, der kunne mærkes. Antallet af opdagelser af både med flygtninge faldt fra 5.200 i de første måneder af 2009 til 150 i de første måneder af 2010.

Men Libyen har ikke det bedste ry som vogter af udsatte menneskers rettigheder, og er bl.a. blevet anklaget for at have deporteret 14.000 migranter til ørkenen, og at spærre ca. 60.000 mennesker inde i lejre

hvert år. I sommeren 2010 blev FN's flygtningeorganisation UNHCR desuden smidt ud af landet.

60 millioner og et EU-kontor

Da Kommissionen kom hjem med sin samarbejdsplan i oktober 2010 lagde Kommissær Cecilia Malmström vægt på beskyttelsen af grundlæggende rettigheder

fortsættes næste side...

...fortsat

der. På sin egen blog skrev hun om et besøg i en af de omtalte interneringslejre, og at hun selv og hendes medarbejdere havde sovet dårligt natten efter at have talt med nogle af de internerede.

Men hovedbudskabet var et andet.

Pressemeddelelsen fra besøget havde en rubrik om forstærkede relationer mellem EU og Libyen. Der blev talt om "god fremgang" i forhandlingerne, og den libyske regering blev stillet 60 millioner euro (447 millioner danske kroner) i udsigt. EU ville også åbne et kontor i Tripoli inden årets udgang.

Endelig ville EU bidrage til at udvikle Libyens kapacitet til at fange flygtninge i ørkenen og til havs, til at fremme fælles patruljering og udveksling af personoplysninger, og til at undersøge muligheden for et samarbejde med det libyske politi og grænsepersonale om tilbagesending og internering af afviste flygtninge fra EU.

FN-organ smidt ud

EU-kontoret i Tripoli er ikke blevet til noget.

»Der er ikke åbnet noget endnu. Det skulle have været organiseret fra EU's delegationskontor i Tunis, men det er ikke sket, og der er ikke nogle planer under de nuværende omstændigheder,« siger kommissær Cecilia Malmström til NOTAT.

Hun beskriver det som vanskeligt at samarbejde i asyl- og migrations-sager med et land som Libyen, men fremhæver, at det er lykkedes EU at få indsat henvisninger til menneskerettigheder og beskyttelse af flygtninge i aftalen med landet.

»Det aspekt har været en betingelse fra Kommissionens side,« siger Kommissær Malmström og tilføjer:

»Mange af migrationsprojekterne skulle have været udført af UNHCR (FN's flygtningeorgan) og andre organisationer. Men fordi UNHCR blev smidt ud, og endnu ikke har måttet komme tilbage, er samarbejdet ikke kommet i gang.«

Men UNHCR blev jo smidt ud af Libyen i august, inden I fik underskrevet samarbejdsplanen. Var I ikke klar over det?

»Det er rigtigt, men det var en betingelse, at de skulle have lov til at komme tilbage. Kommissionen har presset på, men UNHCR har ikke fået lov til at åbne sit kontor,« svarer Cecilia Malmström. ♦

EU styrkede despoterne

Kommissionen erkender blankt, at fortidens politik for Nordafrika var forkert, og eksperterne kunne ikke være mere enige.

BODSGANG. »Masserne på gaderne i Tunis, Kairo og andre steder, kæmper for vores fælles værdier. Det er med dem, og for dem, vi må arbejde i dag - ikke med de diktatorer, som udgyder sit eget folks blod.«

Ordene kommer fra Kommissæren for EU's naboskabspolitik, tjekken Stefan Füle, og anledningen er et pressemøde den 28. februar, hvor han gik bodsgang på EU's vegne:

»Vi må udvise ydmyghed om fortiden. Europa var ikke klar nok i sit forsvar for menneskerettigheder og lokale demokratiske kræfter i regionen,« sagde han.

Det var intet ringere end EU's strategi over for de nordafrikanske naboer, Stefan Füle underkendte med et brag. Denne strategi fandt sin begyndelse med den såkaldte Barcelona-proces, som indledtes i 1995, og siden førte til indgåelse af en række aftaler med de enkelte lande. Men mens EU altid har fremholdt demokrati og menneskerettigheder som grundlæggende elementer i samarbejdet, har virkeligheden været en anden. Andre interesser har fået EU til at støtte udemokratiske magthavere.

Egoistisk

Egyptiske Mona Abaza, professor i sociologi ved det amerikanske universitet i

Kairo, mener det handler om interesse-sammenfald:

»Stabile despoter har passet med europæernes og amerikanernes interesser. Det har været en kolonialistisk attitude. Jeg vil sige, at man har ageret egoistisk og fejlt,« siger hun.

Seniorforsker Ulla Holm fra Dansk Institut for Internationale Studier (DIIS) er enig i, at EU's interesser har ført dem i favnen på udemokratiske magthavere:

»Styrkelsen af politiske reformer og menneskerettigheder har på papiret været en central del af EU's samarbejde med de Nordafrikanske lande. Men reelt har stabilitet i regionen været en vigtigere prioritet for EU. Det betyder, at EU har støttet en status quo ved at se igennem fingre med, hvor groft regimerne overtrådte menneskerettighederne og demokratiet. Regimerne har været nyttige venner, som har kunnet sikre EU mod frygten for terror, islamisme og migration,« siger hun.

Frygten for islam

Federica Bicchii fra London School of Economics, som er ekspert i EU's naboskabspolitik med Nordafrika, uddyber:

»EU's mål har aldrig været en hundrede procents demokratiseringspolitik. Der har mere været tale om en politik

for en forsigtig overgang, og aldrig for at genere eller underminere de siddende regimer. Denne grundlæggende tilgang er så endt med at stabilisere regimerne, særligt efter 11. september 2001. Siden da er betoningen af demokratisering klart blevet svækket.«

Mona Abaza mener, der også er en sammenhæng mellem EU's naboskabspolitik og udlændingebatten.

»Den europæiske dagsorden har været styret af islamofobi siden 11. september 2001. Der er 18-20 millioner muslimer i Europa. Det har ført til en islamificering af indvandrerddebatten,« siger hun.

Et omvendt bidrag

Hvis EU har bidraget til demokratiseringsbevægelserne, er det på en ganske anden måde, pointerer Federica Bicchii skælmisk: EU har målrettet arbejdet på at støtte en økonomisk liberalisering i Nordafrika, som har øget fattigdommen, og beriget et lille mindretal. Det har nu givet bagslag.

»Paradoksalt nok kan man sige, at den økonomiske liberalisering, som EU har fremmet, har bidraget til at få båden til at gynte i de arabiske samfund, og det har bidraget til de opstande, vi har set i Tunesien og Egypten,« siger Federica Bicchii.

Endnu ikke demokrati

Men hun er mere forsigtig, når hun skal vurdere om opstandene nu også fører lukt til demokrati:

»I en mere pessimistisk tone, så ved vi jo stadig ikke om vi får frie og retfærdige valg. Man kan diskutere, om der har fundet reel forandring sted i Tunesien, men i Egypten er det i hvert fald helt sikkert, at der endnu ikke har fundet en revolutionerende effekt på regimet i øjeblikket. Der har været en glat overgang fra Mubarak til Suleiman, men om der vil finde frie og retfærdige valg sted, ved vi endnu ikke.«

I den situation skal EU først og fremmest indstille støtten til autoritære regimer, mener hun.

Mona Abaza er optimist, og tvivler heller ikke på en kursændring fra EU:

»Den arabiske revolution fortsætter. Der vil ske tilbageslag men det vigtigste er, at ånden er ude af flasken. Det er ikke længere muligt at støtte despoterne.« ♦

Kommissær Stefan Füle mener EU's politik for Nordafrika har været fejlagtig.

Libyske overgreb, europæiske våben

Da en våbenembargo mod Libyen blev ophævet i 2004, rykkede europæiske producenter hurtigt ind på det nye marked. Våbnene de solgte kom i brug mod civile.

VÅBENSALG. Allerede de første forlydender om det libyske militærs drab på civile under opstanden mod Gaddafis styre gjorde ondt i store dele af EU. I Italien skrev avisen La Repubblica i marts:

”Selv når alt dette er overstået, er der ét kapitel i den libyske massakre, der ikke

EU-våben til Nordafrika:

MAROKKO KLART I SPIDSEN

Den seneste statistik over våbensalg fra EU-lande til Nordafrika dækker året 2009. Ifølge disse tal, der blev offentliggjort i januar, gav EU's medlemslande tilladelse til at sælge våben til Nord-Afrika for lidt over 17 milliarder kroner, fordelt på 395 millioner til Tunesien, 2 milliarder til Algeriet, 2,2 milliarder til Egypten, 2,6 milliarder til Libyen, og 10 milliarder til Marokko.

At Marokko figurerer højt er interessant, da landet siden 1975 har holdt nabolandet Vestsahara besat, og derfor ikke skulle kunne købe våben i EU, ifølge gældende regler.

Det gælder for denne statistik, at mens tallene for eksporttilladelse er præcise, er den faktiske eksport upræcis.

Kilde: Tolvte årsberetning om fælles regler for kontrol med eksport af militærteknologi og -udstyr. Ministerrådet.

kan viskes ud... Oprørernes blod er og vil blive udgydt på grund af europæiske og russiske våben, anskaffet i de seneste seks år.” En del libyske kamphelikoptere er nemlig fra Italien, ligesom en del af flyene er franske Mirage-fly, opgraderet af et fransk firma for få år siden. Så sent som i maj 2009 indgik den italienske misilproducent Mbda en aftale med Libyen om leveringer af udstyr for 18,6 millioner kroner. På landjorden kan oprørerne desuden have være i kamp med soldater bevæbnet med håndvåben fra belgiske FN Herstal – en handel der blev givet tilladelse til i juni 2009.

Hurtigt salgsfremstød

Libyen var ellers underlagt en EU-våbenembargo indtil 2004. Men en normalisering af Libyens relationer til omverdenen gjorde en ende på eksportstopet, og især franske, britiske og italienske våbenproducenter tøvede ikke.

Det samlede våbensalg fra EU til Libyen var i 2009, ifølge statistik indsamlet af den britiske avis The Guardian, nået op på ca. 6,2 milliarder kroner. I spidsen ligger Italien med et salg på ca. 2 milliarder kroner, Frankrig med 1,6 mia. og Storbritannien med 890 millioner kroner. Ironisk nok var de to sidstnævnte de mest ivrige for at få iværksat en militær aktion mod Libyen. Det uundgåelige spørgsmål er derfor, hvorfor handlerne overhovedet fik det

grønne lys fra myndighederne, herunder fra EU.

”Ikke i orden”

De seneste EU-regler for våbeneksport trådte i kraft i december 2008, og er blevet indført i medlemslandenes lovgivning. Som i tidligere regler fastslås det, at medlemsstaterne skal forhindre eksport af våben og militær teknologi, som kan anvendes til intern undertrykkelse eller krig mellem nationer. Og modtagerlandet skal respektere menneskerettighederne og international humanitær ret. Men formuleringerne er vage: Eksporttilladelse skal kun afvises, hvis der er en ”klar risiko” for, at militær teknologi eller udstyr, der skal eksporteres, kan anvendes til intern undertrykkelse, eller hvis der er risiko for, at de anvendes til ”alvorlige krænkelse” af international ret og overgreb på menneskerettighederne. Og ikke mindst: EU-reglerne er ikke forpligtende, og håndhæves ikke gennem sanktioner. Derfor har de heller ikke stået i vejen for salg af våben til Libyen, og det fremkalder i dag røde ører i mange kredse i Europa.

Fredsgrupper som italienske Rete per il Disarmo ser affæren som en anledning til revision af EU-reglerne, mens britiske Campaign Against Arms Trade går nationalt til værks. De har lanceret en kampagne for at sende et enkelt budskab til Premierministeren om salg af våben til Libyen: ”This is not OK!” – Det er ikke i orden! ♦

Helikopter, marts 2011. Bente at bombe i Libyen. En helikopter blev flygtede til Malta skete på en fransk ubådede fly.

Hold kæft og lyt!

Hvad skal EU gøre? »Det ville nok være bedst at holde kæft og lytte,« svarer Ingmar Karlsson, en ganske udiplomatsk eksdiplomat og forfatter til en lang række bøger om politik og religion i Mellemøsten.

HARDTALK. Som udsendt i bl.a. Damas-kus, Amman og Istanbul, og som tidligere kontorchef for Mellemøsten og Nordafrika i det svenske udenrigsministerium har Ingmar Karlsson et mangeårigt kendskab til den arabiske verden. Han var også chef for en analyseenhed i den svenske udenrigstjeneste, da Sverige blev medlem af EU. I dag er han tilknyttet Center for Mellemøststudier ved Lunds Universitet, forfatter til otte bøger om forskellige aspekter af landene i området, og derfor en oplagt person at spørge om oprørene i den arabiske verden.

Hvad er det vi ser; en reprise af den pan-arabiske bevægelse fra 1950'erne?

»Nej, der findes ikke nogen arabisk nation, pan-arabismen blev miskrediteret af Nasser, og var i øvrigt jo ledet af kristne i f.eks. Syrien, Irak og Libanon. Der er forskellige forudsætninger i de forskellige lande. Fællestrækket er globaliseringen og den nye teknologi. Og så er der arbejdsløsheden, ikke mindst blandt akademikere. Halvdelen af befolkningen i de her lande er jo under 25 år, og mange af dem er veluddannede.«

Hellere inde i teltet...

I bøger som "Korset och Halvmånen" og "Islam och Europa" har Ingmar Karlsson beskrevet den mangfoldighed, der gemmer sig bag tilsyneladende enkle religiøse etiketter, og hvordan politik og religion er flettet sammen. Og det er i hvert fald ikke en islamistisk opstand, vi er vidne til, mener han:

»I Egypten vil det Muslimske Broderskab måske få 20 procent af stemmerne, og skal nok indgå i en kommende regering. Det mener jeg også ville være nyttigt, efter samme logik som (den amerikanske præsident) Lyndon B. Johnson brugte over for den frygtede FBI-chef Edgar J. Hoover: Det er bedre, at de står inde i teltet og pisser ud, end at de står ude og pisser ind.«

»Det er med Broderskabet som med Hamas i Gaza; det har udfyldt en social rolle, som staten ikke har magtet eller haft interesse i at udfylde.«

Men hvad med erfaringerne fra den iranske revolution?

»Iran er blevet et dårligt eksempel. Det har ingen tiltrækningskraft. Desuden er Iran shiitisk, og har derfor et præstehierarki, et religiøst magtapparat, som kunne tage kommandoen efter shahens fald. Sunni-islam har ikke sådanne strukturer.«

Kakofoni

Mens vi taler om, hvordan de arabiske revolutioner skal forstås forbereder EU's stats- og regeringschefer en fælles holdning. Der kniber det med de fælles fodslag, lyder det til.

Ingmar Karlsson er ikke overrasket:

»Hvad kan man forvente af en Union, som ikke er en union, ledet af en præsident (Herman Van Rompuy) fra et land (Belgien) som ikke findes? Italien spreder frygt for flygtninge og islamisme i Europa, det franske diplomati er kollapsed. I Tyskland bliver det anti-tyrkiske og anti-arabiske kort brugt i indenrigspolitiske valgkampe.

Ingmar Karlsson, eks-diplomat med skarp tunge.

Og briterne har set, hvordan den prestigefyldte London School of Economics er faldet på knæ for Gaddafis penge. Det bliver en kakofoni!»

Men hvad skal, eller kan EU gøre?

»Det bedste er nok, hvis man holder kæft og lytter, i stedet for at komme med banaliteter om det gode ved demokrati. Hvis man skal gøre gavn, så kunne det være som de tyske fonde Heinrich Böll Stiftung og Robert Bosch Stiftung. De bidrager til at styrke det civile samfund med kurser, efteruddannelse og konkrete projekter. Man kan også oprette partiforbindinger, men måske med noget større forsigtighed end hidtil – for eksempel ved at starte med at finde ud af, hvad partierne står for.«

Tyrkiets bløde magt

Hvad vil EU så blive bedømt på i den arabiske verden? Ikke på, hvad EU siger, men på hvad EU gør, mener Ingmar Karlsson. Og på om europæiske lande kan komme ud af deres fortid som koloniherrer på samme måde som Tyrkiet.

»Tyrkiet er jo også den gamle kolonimagt i området, men Atatürks udsagn om fred hjemme og fred med udlandet har holdt stik. Man har ikke set tyrkerne behandle andre lande sådan som de russiske ledere gør det med sine tidligere undersåtter. Tyrkiet har afskaffet visumtvang fra Syrien og åbnet grænserne. Nu eksploderer handlen; også med det kurdiske Irak. Det er Tyrkiets bløde magt. Det bliver der lagt mærke til,« siger Ingmar Karlsson. ♦

Ny EU strategi begynder fra nulpunktet

EU er blevet skarpt kritiseret for sin støtte til nordafrikanske diktatorer. Nu lancerer EU en ny strategi for det sydlige Middelhavsområde, som skal støtte demokratiske reformer i regionen. Men der er intet nyt i strategien, mener dansk forsker.

RETORIK. Den 8. marts lancerede Kommissionen sammen med Udenrigstjenestens strategien "Partnerskab for demokrati og fælles velstand med det sydlige Middelhavsområde", som har tre overordnede prioriteringer: støtte til de demokratiske overgange; civilsamfundet; samt den økonomiske udvikling.

Strategien bakkes op med 30 mia. kroner over de næste tre år under EU's Naboskabspolitik – og måske af yderligere 45 mia. kroner i lån fra Den Europæiske Investeringsbank.

"Mere for mere"

Ifølge Ulla Holm, som er seniorforsker ved Dansk Institut for Internationale Studier, har EU hidtil baseret sin tilgang til Nordafrika på "antagelsen, at alternativet til de siddende regimer var islamisme, terror og masseudvandring fra Syd til Nord".

Det har betydet, at EU gennem årene har støttet regimerne med økonomisk samarbejde i håbet om, at en økonomisk udvikling i regionen med tiden ville medføre politiske reformer.

Men i en pressemeddelelse udsendt i forbindelse med strategiens lancering udtalte Kommissionens formand, José Barroso, at EU nu er "fast besluttet på at tage et kvantespring fremad i forholdet til de af dens naboer, der kan og vil slå ind på en politisk og økonomisk reformkurs".

»Strategien er baseret på princippet "mere for mere": de partnerlande som går længere og hurtigere fremad med reformprocesser kan regne med at få større støtte fra EU,« udtalte EU's Udenrigsrepræsentant,

Catherine Ashton, til Parlamentet i Strasbourg den 9. marts.

Samtidig lægger strategien op til, at EU vil skrue ned for eller afbryde samarbejdet med regimer, der ikke gennemfører reformer. For eksempel fremgår det, at en "forpligtelse til at afholde frie og fair valg, som er overvåget på tilfredsstillende vis, bør være et adgangskrav for at komme med i Partnerskabet" – dvs. et adgangskrav, som vil ekskludere mange af de eksisterende partnere i EU's Naboskabspolitik (dækker over Nordafrika, Mellemøsten og en håndfuld Østlande), som strategien er en del af.

Intet nyt i strategien

Ifølge strategien er der altså tale om "et skifte i EU's tilgang til regionen". Men det giver Ulla Holm ikke meget for, som overordnet mener, der ikke er noget nyt i strategien.

Ulla Holm (DIIS) mener ikke, der er noget nyt i EU's nye strategi.

»Idéen om at bruge den økonomiske støtte som gulerod eller stav er ikke ny. Disse instrumenter eksisterer allerede i det nuværende samarbejdsprogram. Økonomisk støtte har da selvfølgelig hele tiden været betinget af demokratiske reformer. Det nye ville være, hvis EU begyndte at anvende disse instrumenter og ikke bare lod som om, de gjorde,« siger Ulla Holm.

Hun mener, at tiden må vise, om EU vitterligt har ændret tilgang til sine sydlige naboer. »Det er ikke til at sige noget om på nuværende tidspunkt hvordan og hvornår, EU i fremtiden kan finde på at afbryde samarbejdet med et land, som modsætter sig at gennemføre reformer. De samme interesser, som var baggrunden for EU's støtte til regimerne, er jo stadig på spil.«

Nogle interesser drejer sig om olie og gas, og andre drejer sig om frygten for store strømme af indvandrere, som i dag holdes tilbage af de lande, som EU har indgået et samarbejde med.

EU's wake-up call

»Forhåbentligt er de folkelige opstande et wake-up call for EU om at ændre kurs overfor udemokratiske styre,« siger Ulla Holm. Men samtidig advarer hun om, at EU skal kende sin besøgstid og passe på med at snakke for højlydt om straf og belønning.

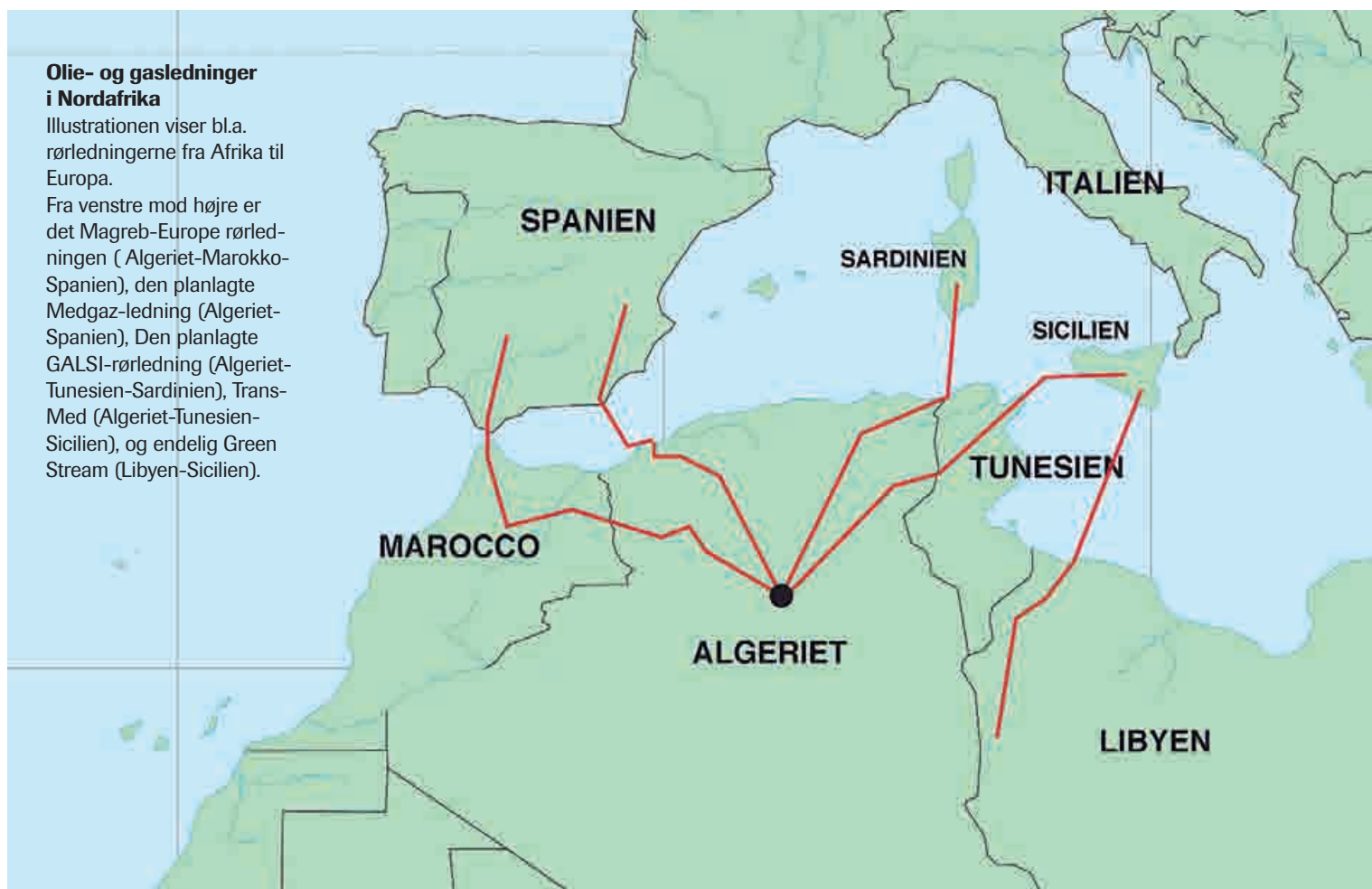
»Lige nu skal EU træde meget varsomt blandt de nye regeringer i Nordafrika. Der en grundlæggende mistillid blandt store dele af befolkningerne til udefra kommende vestlige magter. EU har gennem årene fokuseret for snævert på at pleje relationerne til regimernes top og erhvervseliterne til, at man i dag har nogen betydningsfuld kontakt til de demokratiske bevægelser og civilsamfundet. EU's diplomati vil starte på nul i forhold til de nye regeringer.« ♦

Olie- og gasledninger i Nordafrika

Illustrationen viser bl.a. rørledningerne fra Afrika til Europa.

Fra venstre mod højre er det Magreb-Europe rørledningen (Algeriet-Marokko-Spanien), den planlagte Medgaz-ledning (Algeriet-Spanien), Den planlagte GALSI-rørledning (Algeriet-Tunesien-Sardinien), Trans-Med (Algeriet-Tunesien-Sicilien), og endelig Green Stream (Libyen-Sicilien).

EU og Nordafrikas olie og gas

SORT GULD. I 2010 solgte Libyen olie til EU-landene for 166 mia. kroner, og er dermed tredjestørste eksportør til EU. Libyen står for 60% af eksporten af olie fra Nordafrika til EU. I 2009 kom 6% af EU's olie fra Libyen, og i de første 7 måneder i 2010 importerede EU 9,5% af sin råolie fra Libyen.

Det er især Italien, som er afhængig af olie og gas fra Libyen, idet 22% af den olie italienerne importerer og 13% af Italiens gas kommer fra Libyen. Men afhængigheden mellem EU og Libyen er gensidig. Libyen får 80% af statens budget dækket ved at eksportere olie og gas, primært til Europa, der modtager over 85% af Libyens olie og gas, oplyser International Energy

Agency. Det er de sydeuropæiske lande Italien, Frankrig og Spanien som importerer mest olie fra Libyen.

Algeriet og Libyen: 15% af EU's gas

Algeriet er verdens sjette største producent af gas, og den tiende største eksportør til EU. I alt solgte Algeriet olie og gas til EU i 2010 for 37 mia. kroner. Algeriet er EU's tredje største eksportmarked for gas, og sammen med Libyen eksporterer de to lande 15% af EU's årlige forbrug eller 70 milliarder kubikmeter gas.

Egypten og Tunesien spiller kun en lille rolle for EU's olieforsyning, mens Marokko har en ubetydelig produktion af olie og gas.

Den Grønne strøm

Olie og gas importeres mest via rørledninger. Den Grønne Strøm eller Green Stream er navnet på en rørledning fra Libyen til Italien (Sicilien).

Også en rørledning, som transporterer 95 procent af Algeriets gas via Tunesien (Trans-Med), ender på Sicilien.

Fra Algeriet kommer desuden olie og gas gennem Magreb-Europe rørledningen via Marokko til Spanien, men en anden direkte mellem Algeriet og Spanien (Medgaz) er under planlægning.

Desuden er en rørledning fra Algeriet til Italien (Sardinien), GALSI-rørledningen, under planlægning. ♦

Tusindvis af fagforeningsmedlemmer demonstrerede mod "europluspagten" på gaden i Bruxelles under topmødet i marts. Imens talte repræsentanter for den europæiske fagbevægelse dunder mod, hvad de betegnede som et forsøg på at lade de fattigste betale for en krise, bankerne har skabt.

Tre skridt imod en økonomisk union

Med vedtagelsen af "europlus-pagten" er vi kommet tættere på en økonomisk union. Men der mangler noget før vi ved, hvordan den udvidede styring af EU-landenes økonomier kommer til at virke.

KRISEPOLITIK. Statsminister Lars Løkke Rasmussen sagde det, da EU-topmødet i Bruxelles den 24-25. marts lige var overstået:

»Vi har truffet vigtige beslutninger. Det er et vidnesbyrd om et Europa på den anden side af krisen.«

I den officielle sluterklæring fra mødet kunne man læse en næsten lige så optimistisk melding:

"Vi har i dag vedtaget en omfattende pakke med foranstaltninger, der skal gøre det muligt at lægge den finansielle krise bag os, og fortsætte vejen frem mod en bæredygtig vækst."

Beslutningerne, som giver grund til denne officielle optimisme, har tre komponenter:

- * 23 af 27 EU-lande etablerer nu en ny form for samarbejde, kaldet Europluspagten, hvor de forpligter sig selv og hinanden på at føre en økonomisk strammere politik end hidtil, blandt andet ved at overvåge og styre lønudviklingen.
- * Seks lovforslag om forstærket økonomisk styring skal vedtages senest juni 2011. De kommer til at gælde for alle EU-lande.
- * Fra 2013 får EU en permanent krisemekanisme som skal give lån til lande i uføre – på betingelse af at de opfylder bestemte saneringsprogrammer af deres økonomier.

Tæring efter næring

Formålet med topmødets beslutninger er at forhindre økonomiske kriser i fremtiden. Bag denne analyse ligger den opfattelse, at krisen er opstået på grund af regeringernes alt for slappe økonomiske politik. Befolkningerne har arbejdet for lidt, har fået for meget i løn, går for tidligt på pension, og har fået for mange andre sociale goder.

Nu skal der sættes tæring efter næring. Den analyse møder, ikke så overraskende, kritik:

»Arbejderne i Europa accepterer ikke at betale for en krise i den finansielle sektor, som de ikke er ansvarlige for,« som John Monks, generalsekretær i det europæiske LO (EFS/ETUC) udtrykker det.

"Det lykkedes den finansielle sektor at ødelægge den europæiske økonomi – derfor vil EU blande sig i, hvordan vi fastsætter løn i Sverige", skrev den socialdemokratiske svenske avis Aftonbladet op til topmødet.

Næsten den samme kritik kommer også et helt andet sted fra.

"Tyskland har et hovedansvar"

George Soros, finansmanden som bl.a. fik skabt sin formue ved at spekulere i en devaluering af det britiske pund i 1992, og som nu frister en tilværelse som fondsbestyrer og velgører, skrev i avisen Financial Times op til martstopmødet:

"Tyskland anklager de lande, som har tabt i konkurrenceevne, og som har øget deres gæld, og lægger på den måde hele byrden på de gældsplagede lande. Det er en ensidig holdning, som ser bort fra, at vi ikke kun har en statsgældskrise, men også en valuta- og bankkrise – og at Tyskland har et hovedansvar for de kriser."

Wolfgang Münchau, kommentator i Financial Times og udgiver af nyhedsbrevet Eurointelligence, er på samme linje:

"Dette er ikke en finanskris. Det er ikke en de sydlige landes krise. Det er en krise for den private sektor og for banker med for lidt kapital. Det er lige så meget en tysk, som en spansk krise."

Ligesom Amagerbanken

Holdningen fra Soros, Münchau og andre

er, at de europæiske storbanker har opført sig som Roskilde Bank og Amagerbanken i Danmark, og at den (lave) fælles eurorente har skabt en bobleøkonomi.

Men redningspakkerne til de forgældede lande i syd, og til Irland, er i højere grad en redning af dem, som har skabt gælden, og som nu trues af tab, end af de lande som er i uføre.

"For at sige det som det er, så er Tyskland gået med til at redde dybt forgældede lande for at beskytte sit eget banksystem," skrev George Soros.

Hvis den analyse er rigtig, så er der et enkelt sted i vedtagelserne fra topmødet noget der peger fremad: Topmødet gentog tidligere udsagn om at der skal laves en stresstest af banksektoren, men denne gang med den tilføjelse, at bankerne skal offentliggøre deres beholdninger af statsobligationer.

Derudover er der ikke meget fra EU-

topmødet, som ikke vender den tunge ende nedad.

”Passende politisk konditionalitet”

Ifølge de kritiske økonomer ville det mest fornuftige for de forgældede lande være at opsigte lånene fra udenlandske banker og andre investorer. Så vil långiverne blive tvunget til at betale en del af gildet. Private investorer kan ikke stille betingelser til stater – bortset fra at forlange højere rente på nye lån.

En sådan barbering, eller nedskrivning af gæld, ville selvfølgelig være voldsomt upopulær i andre EU-lande, navnlig i dem hvis banker og pensionsfonde har investeret i de forgældede landes statsobligationer.

Hvis de mest gældsplagede lande derimod underordner sig EU, og Den Internationale Valutafond (IMF), så følger der betingelser med.

Det fremgår med al tydelighed af reg-

lerne for den fremtidige Europæiske Krisemekanisme (ESM), som EU-lederne blev enige om på topmødet i marts:

Adgang til lån fra ESM ”kræver et makroøkonomisk tilpasningsprogram med passende politisk konditionalitet”, besluttede de.

Det betyder, at långiverne bestemmer det hele.

Det er derfor Grækenland, Irland og nu Portugal har vægret sig til det sidste mod at få hjælp fra EU.

Ting som hænger sammen

Topmødets beslutninger har et svagt punkt: Vil de virke efter hensigten?

- * Den nye krisemekanisme træder først i kraft fra 2013, så den er det for tidligt at sige noget om.
- * Europluspagten er, som statsminister Lars Løkke Rasmussen fremhæver det, foreløbig kun en politisk aftale uden bindende beslutninger eller sanktioner.

Tilbage er så de seks lovforslag om økonomisk styring.

De er ikke vedtaget endnu, men de vil – ifølge Kommissionens forslag – indeholde skærpede straffe for de lande, som fører en ”forkert” politik, måske også sanktioner mod lande, der ikke bruger euroen, og som fører en politik i strid med de nye regler.

Noget tyder på, at de forslag vil være afgørende for om planerne for en dybere økonomisk union bliver til noget.

Philippe de Buck, generalsekretær for arbejdsgiverorganisationen Business Europe mener, at de to ting hænger tæt sammen.

»Europagten er en politisk aftale om at forstærke integrationen. De seks lovforslag om økonomisk styring drejer sig om, hvordan det skal føres ud i livet. Vi ser det som en sammenhængende tilgang,« sagde han til NOTAT, på martstopmødet i Bruxelles. ♦

Månedens interview:

Demokratiets tilstand

NOTAT tager pulsen på demokratiets tilstand – i Danmark og Europa. Vi interviewer en person, som på den ene eller anden måde har gjort sig tanker om, hvordan det går med den demokratiske debat og borgernes indflydelse på samfundsudviklingen.

Øststrategi på lerfødder

Stive rammer og uvidenhed står i vejen for EU's støtte til demokrati i nabolandene mod øst. Kommissionen er for optaget af at liberalisere handlen til at gøre en positiv forskel.

Det mener Balázs Jarábik, der til dagligt arbejder med at fremme demokrati, civilsamfund og frie medier. Jarábik arbejder for PACT, en Washington-baseret NGO, der bl.a. finansieres af USAID og som samarbejder med DANIDA. Han leder PACT's kontor i Kiev med 25 medarbejdere, og styrer derfra PACT's arbejde i Ukraine, Hviderusland og Moldova.

Jarábik er som slovak fra det ungarske mindretal ikke blind for ironien i, at han som europæer arbejder for amerikanske midler for at udbrede demokrati i Østeuropa. Men det er nødvendigt, for selvom han er glad for, at EU rent faktisk har formuleret en politik for Østeuropa, så har EU's Østpartnerskab ikke klare nok demokratiske målsætninger. Og endnu heller intet langsigtet fokus.

»EU bliver nødt til at tage Østeuropa seriøst, for landene har brug for opmærksomhed; mange problemer hænger sammen med det enkle faktum, at der ingen konstant opmærksomhed er på landene,« indleder Jarábik:

»Moldoverne gennemførte fri og fair valg allerede i 1991, og har haft dem siden uden undtagelse, men de har ikke fået noget som helst til gengæld. Ingen opmærksomhed og ingen finansielle ressourcer.«

Manglende viden og dårlige beslutninger

I det øjeblik der opstår optøjer, så er opmærksomheden der imidlertid, men fordi vi ikke har haft et konstant fokus på landene, ved vi ikke nok til at kunne reagere hensigtsmæssigt. Dette står klart, hvis man

kigger på Hvideruslands nylige udvikling:

»Hviderusland er en meget stærk stat, og det har stor værdi for mange hviderussere. Det betyder, at når oppositionen går på gaden og råber "revolution", så støtter de fleste hviderussere dem ikke. For de ser revolutionen som forkastelsen af den stærke uafhængige stat, og det har de ikke lyst til. De vil måske gerne af med Lukasjenko, men de vil ikke af med staten, som tager sig af dem.«

Situationen internt i Hviderusland ændrede sig dog kraftigt med urolighederne efter valget i december 2010, og den mulighed, der lå i det, har EU ikke formået at gribe.

»Med Lukasjenkos hårdhændede behandling af demonstranterne efter valget gik han for vidt, og nu spørger selv

Blå bog

Balázs Jarábik fra Slovakiet leder NGO'en PACT's kontor i Ukraine. Han er uddannet i historie, politologi og menneskerettigheder på universiteter i Slovakiet, Ungarn og USA, og har fungeret som rådgiver for bl.a. det slovakiske parlament, det slovakiske udenrigsministerium, samt for Europa-Parlamentet.

bureaukratiet, om dette var nødvendigt. De ville have Hviderusland tættere på Europa, have fat i midler og knowhow fra vesten, men nu er der lukket. Så nu anser bureaukratiet ikke længere Lukasjenko for at være sådan en god repræsentant for staten,« forklarer Jarábik.

Civilsamfundet i Hviderusland er embedsmænd, der har fri

»Hvad gør EU så, når de står med denne situation? De isolerer hele bureaukratiet! Og tvinger dermed på det nærmeste bureaukratiet til at samle sig bag Lukasjenko igen. Hvorfor? Fordi oppositionen vil have det på den måde. Og fordi vi i EU kun lytter til oppositionen. Men oppositionen er ekstremt lille og slet ikke klar til at lede Hviderusland. Jeg ved ikke, hvad en oppositionsleder i Hviderusland ville gøre, hvis Lukasjenko forsvandt og han eller hun ved det sikkert heller ikke selv. For de er ikke klar til regimeskifte, de er klar til at være imod Lukasjenko.«

Hvad skal vi så gøre i Hviderusland?

»Når 75% af Hvideruslands befolkning arbejder for staten, så kan vi ikke dele landet op i sort og hvidt, hvor oppositionen er de gode og alle de, der arbejder for regimet, er de onde. Vi må få bureaukratiet til at skaffe sig af med Lukasjenko. Vi må isolere ham fra hans bureaukrati; skabe revner i regimet.«

Demokratiser din lokale KGB-officer

Og her spiller civilsamfundet en vigtig rolle, fremhæver Jarábik:

»Civilsamfundet er ikke det samme som oppositionen. Civilsamfundet er regeringsembudsmandene efter klokken 18, når de har fri. De går ud og drikker en øl og snakker sammen. Det behøver ikke at være organiseret, det skal blot være inspireret. Desværre er EU's definition på civilsamfundet al for smal, og når Kommissionen endelig forsøger at støtte civilsamfundet, ender de altid med at give penge til professionelle partnere og NGO'er, der er gearet til at få EU-midler for at lave ingenting.«

Alligevel er det efter Jarábiks opfattelse civilsamfundet, der bør sættes på, når de 600 mio. euro, der er afsat i Østpartnerskabet skal bruges, for beløbet vil ikke ændre noget, hvis det skal gå til infrastrukturprojekter i partnerskabets seks lande. EU bør i stedet investere i menneskelig kapital, i at få ændret værdier og forvaltningskulturer, og her er civilsamfundet nøglen, men civilsamfundet i den bredest mulige forstand, for som han understreger:

»Selv KGB-officeren kan man øve indflydelse på, når han er på vej hjem.«

Hvem skal fremme demokratiet i Øst-europa?

Men Kommissionen har næsten udelukkende arbejdet på at liberalisere markerne mellem Østpartnerskabslandene og EU, og spørgsmålet er, om Kommissionen overhovedet er i stand til at løfte en demo-

kratiseringsopgave i landene. Det tvivler Jarábik på.

»EU drejer sig først og fremmest om økonomisk integration, og derfor lægger EU også mest vægt på at eksportere markedsstandarder, for det forstærker økonomisk integration. Hvordan forventer man, at en institution i EU (Kommissionen, red.), der har som hovedformål at sætte fart på den økonomiske integration, kan presse på for politisk integration med landene udenfor EU? Jeg tror det er en umulig mission. Jeg tror, vi har de forkerte forventninger til EU på dette punkt,« siger Jarábik.

Et alternativ, mener han, kan komme fra Parlamentet. De kunne tage penge fra deres eget budget og komme dem i en demokratifond. Den slags skal man ikke regne med kommer fra Kommissionen, mener han:

»Hvorfor forventer vi, at Kommissionen gør det? De sætter bare en rigid struktur op, der ikke forstår sig på civilsamfundet, og som stiller krav til rapportering og budgetter og intet andet. Og hvem søger de midler? De professionelle.«

Jarábik fremhæver det danske udenrigsministerium som en af de få positive undtagelser, der faktisk har sat sig ind i forholdene i eksempelvis Hviderusland. Og hvis der kommer store ændringer indenfor Østpartnerskabet, så bliver det under det kommende polske eller det følgende danske EU-formandskab. Sin modernation Ungarn har Jarábik ingen forventninger til på det punkt. ♦

Østpartnerskabet

Østpartnerskabet blev lanceret i Prag i maj 2009 som en del af EU's naboskabspolitik. Det består af associeringsaftaler mellem EU og Hviderusland, Ukraine, Moldova, Georgien, Armenien og Aserbajdsjan inklusive finansiell støtte fra EU. Målet er at fremme politisk og økonomisk integration mellem EU og partnerne. Associeringsaftalerne har hidtil især fokuseret på samhandel.

TALERSTOLEN

Christel Schaldemose,
medlem af
EU-Parlamentet for
Socialdemokraterne

Rejsecirkuset er nu lidt mindre vanvittigt

Jeg slider en kuffert op om året med alle mine rejser mellem Købehavn, Bruxelles og Strasbourg.

Men jeg klager ikke. Jeg holder utrolig meget af mit job. Men der er én ting, jeg virkelig har svært ved at acceptere, og det er Europa-Parlamentets rejsecirkus mellem Bruxelles og Strasbourg.

Ni procent af Parlamentets budget bliver spenderet på de månedlige ophold i det franske. Vi spiller penge og udleder unødigt CO2. Helt vanvittigt i sig selv – men særligt i en krisetid virker det tåbeligt.

Netop derfor kan jeg oven på vores afstemninger i marts næsten ikke få armene ned. Der er nemlig sket et gennembrud. Vi har besluttet, hvordan kalenderen for Europa-Parlamentets arbejde skal se ud i 2012 og 2013. Og her har vi fundet en vej til gradvist at skære ned på rejseriet.

I EU-traktaten står, at vi skal afholde 12 sessioner i Strasbourg om året, og kun stats- og regeringslederne har magt til at ændre den regel. Men hvem siger, det behøver være 12 uger om året?

Et flertal i Europa-Parlamentet har taget sagen i egen hånd. Via et spidsfindigt forslag og en succesfuld afstemning har vi skubbet to samlinger sammen i én uge: Den første ligger mandag til tirsdag, den anden torsdag til fredag. Wuuupti! Med (næsten) et trylleslag sparer vi skatteborgerne for rejseomkostningerne til én Strasbourg-samling.

Det lyder måske ikke så banebrydende for jer læsere. Men forslaget har været ualmindeligt svært at få igennem. Vi parlamentarikere vil jo gerne overholde reglerne – uanset hvor tåbelige de er – og franskmændene har protesteret højtlydt. Men ikke desto mindre har vi gjort det.

Med det sagt, så mangler vi stadig meget, før vi er i mål; Europa-Parlamentet har jo stadig to sæder. Justeringen af kalenderen undskylder ikke stats- og regeringsledernes manglende handling i sagen. De skal presse Frankrig til at acceptere en ændring af traktaten, så vi kan komme de dyre rejser helt til livs.

Én rejse mindre til Strasbourg vil nok ikke gøre en forskel på holdbarheden af mine kufferter. Men glæden ved nu at skulle trække kufferten lidt mindre rundt, er stor. ♦

EU-domme ryster dansk udlændingepolitik

To domme fra EU-Domstolen kan skabe alvorlige problemer for den danske udlændingepolitik. Den mest omtalte er Zambrano-dommen af 8. marts 2011, der fastslår, at et ægtepar fra Colombia kan få arbejds- og opholdstilladelse i alle EU-lande, fordi deres to børn er født i Belgien og dermed har belgisk statsborgerskab. Den anden er Toprak-dommen af 9. december 2010. Den fastslår, at alle tyrkiske ansøgninger om arbejds- og opholdstilladelse skal ske efter de meget milde regler i associeringsaftalen af 1983. Den sidste dom er den mest vidtgående. Hvis den følges, vil 24-års reglen blive sat ud af kraft for alle tyrkere.

Se artiklen »Domstolen angriber dansk udlændingepolitik« på [Notat.dk](#)

Dyrere livsforsikringer for mænd

Kvinder skal fra 31. december 2012 ikke have dyrere forsikringer, fordi de lever længere end mænd. Det siger EU-domstolen i Luxembourg i en kendelse af 1. marts 2011. Den mener, det er forskelsbehandling at lade vilkårene afhænge af, om der er tale om mænd eller kvinder. Til gengæld skal unge kvinder betale mere for deres bilforsikring. I dag slipper de billigere end de unge mænd, fordi de har færre ulykker.

Se artiklen »Domstolen kræver ens forsikringer« på [Notat.dk](#)

Endnu en afstemning i Island

Den 6. marts 2010 sagde et flertal på ikke færre end 93,1 procent af de islandske vælgere nej til at betale 30 milliarder kroner til Storbritannien og Holland som følge af de tab, den islandske bank Icesave havde påført kunder i de to lande. Og nu skal de stemme igen.

Nye forhandlinger har ganske vist ført til, at renten på beløbet er nedsat fra 5,5 procent til omkring 3 procent. Men selve beløbet på de 30 milliarder er ikke blevet sat ned. Og efter at 40.000 vælgere har protesteret, har præsident Olafur Ragnar Grimsson endnu engang krævet sagen sendt til afstemning.

Se artiklen »Igen afstemning om Icesave i Island« på [Notat.dk](#)

Kun småbørn beskyttes mod bisphenol A

Siden 1. marts 2011 har EU-Kommissionen forbudt produktion af sutteflasker, der indeholder det farlige stof bisphenol.

Stoffet blev forbudt i Danmark den 29. marts 2010, og Kommissionen truede længe med at bringe forbuddet for EU-Domstolen. Kommissionen opgav

dog tanken, og har så i stedet selv fået vedtaget et forbud. Det er dog ikke så vidtgående som det danske forbud. Det gælder kun for børn under 1 år, hvor det danske forbud gælder for børn under tre år. Og i modsætning til Danmark forbyder EU ikke brugen af stoffet i forbindelse med fødevarer til småbørn.

Se artiklen »Børn under 1 år beskyttes mod farligt stof« på [Notat.dk](#)

Danmark overholder ikke EU's miljøkrav

I Weekendavisen den 11. februar retter professor Peter Pagh i artiklen »Vandplaner og varm luft« en skarp kritik mod regeringens vandplaner. De opfylder ikke EU's krav, siger professoren, der er ekspert i EU-ret.

Efter Peter Pagh's opfattelse svarer planerne slet ikke til EU's vandmiljødirektiv. Det kræver, at der vedtages bindende beslutninger for de enkelte vandområder, så det klart fremgår, hvad der skal gennemføres af foranstaltninger. I stedet er regeringen kommet med et forslag, der er "fyldt med gode hensigter og anprisning af de generelle tiltag, der er eller vil blive iværksat, suppleret af et katalog over virkemidler."

Se artiklen »Danmark overholder ikke EU's miljøkrav« på [Notat.dk](#)

Kjærgården fik mest

Kjærgården/IS i Ikast fik i 2010 7,9 millioner kroner fra EU, hvis støtte til landbruget som sædvanlig er gået til de største gårde. To andre godser – Bregentved og Frijsenborg – fik henholdsvis 6,1 og 4,7 millioner.

EU-Domstolen fastslog ellers den 9. november 2010, at en offentliggørelse af støtten vil være i strid med landmændenes beskyttelse mod dataindsigt. Men dommen berører ikke de nordiske landes love om aktindsigt. Derfor er tallene alligevel kommet frem.

Se artiklerne »Fortsat nordisk åbenhed om landbrugsstøtte« og »Største danske modtagere fik 7,9 millioner i EU-støtte« på Notat.dk

Aktiv EU-debat

Det neoliberale Europa

Hvilken betydning har det, at EU's grundlag er baseret på en markedsliberal tænkning?

Debatmøde med **Rasmus Willig** og **Anders Ejrnæs** tirsdag den **5. april 2011** kl. 17 - 18.30 i Forsamlingshuset, Onkel Dannys Plads, Halmtorvet 13C, **København**.

EU og fremtidens velfærd

Hvad betyder EU for den danske velfærdsmodel? Kan en skattefinansieret velfærdsmodel overleve i det europæiske samarbejde? Hvordan ser fremtiden ud?

Debatmøde med **Jon Kvist**, professor ved SDU onsdag den **6. april 2011**, kl. 17-18.30, Kulturmaskinen, Farvergården 7, **Odense**

Debatmøde med professor **Anette Borchorst** torsdag den **7. april 2011** kl. 17-18.30 i Foredragssalen, Folkeoplysningens hus, Vesteralle 8, indgang B, **Århus**.

Lobbyisme i EU

Ifølge EU-Kommissionen er der 15.000 lobbyister i Bruxelles, som alle søger at påvirke EU's lovgivning indenfor stort set alle områder. Et problem eller en nødvendighed for demokratiet?

Debatmøde med **Anne Marie Damgaard** og **Jens Mattias Clausen** torsdag den **14. april 2011**, kl. 19 - 21 i Kulturhuset Støberiet, Blågårds Plads 3, **Kbh. N**.

Kan 1 mio. påvirke EU?

Hvordan får græsgrødder indflydelse på de europæiske love?

Kan det ske ved hjælp af traktatens tekst om at samle 1 mio. underskrifter?

Debataften med **Kenneth Haar** og **Olivier Hoedeman** fra CEO og **Morten Emil Hansen** fra Concord Danmark torsdag den **5. maj 2011** kl. 17 - 21 i Forsamlingshuset, Onkel Dannys Plads, Halmtorvet 13C, **København**.

Læs mere på www.deo.dk

Se program og tilmeld dig på www.deo.dk eller telefon 70 26 36 66

Redaktion: NOTAT, Christiansborg, 1240 København K. redaktionen@notat.dk
I redaktionen: Kenneth Haar (ansv.), Luise Hemmer Pihl, Páll Helgi Hannesson, Staffan Dahllöf, Michael B. Lauritsen, Rasmus Nørlem Sørensen, Sven Skovmand & Sisse Møller Møller.

Udgivet af DEO i samarbejde med EUDemokraterne, som får tilskud fra Europa-Parlamentet.

Forside: Polfoto. Unge demonstranter på en kampvogn på Tahrir-pladsen i Kairo, Egypten.

Abonnement: NOTAT, Nordkystvejen 2 F, 8961 Allingåbro, tlf. 86 48 16 00, notat@notat.dk CVR nr.: 18411008
Lay-out og tryk: NOTAT Grafisk, 86 48 16 00 ISSN: 1603-7480

NOTAT
- magasin om Demokrati & Europa

Af **Søren Søndergaard**,
medlem af
EU-Parlamentet,
Folkebevægelsen
mod EU

Folkeafstemning nu!

Der er forudsigelser, hvor man ikke ønsker at få ret. Tag Japan som et aktuelt eksempel. Vi sagde jo, at det var umuligt at gøre atomkraften sikker. Hvor ville det dog have været skønt, hvis vi havde taget fejl – og at den japanske befolkning i det mindste var blevet sparet for den del af dens igangværende mareridt.

Et andet eksempel er krisen i euro-systemet. Vi sagde jo – bl.a. i forbindelse med euro-afstemningen i år 2000 – at det var totalt godnat at forestille sig en fælles valuta uden eksistensen af en fælles økonomisk regering, som kunne diktere den økonomiske politik. Men uha-nej, forklarede eurokraterne, det var bare nej-sigernes sædvanlige skræmmekampagne.

Desværre fik vi også ret på det punkt. Hvis man er i tvivl, kan man bare se på de initiativer, som er blevet taget på EU-plan de seneste måneder og hvor en række tiltag allerede er blevet gennemført. Dels drejer det sig om en række lovforslag fra Kommissionen (den såkaldte "six-pack"), som bl.a. giver mulighed for at sanktionere medlemslandene, som ikke følger de afstukne økonomiske rammer. Dels drejer det sig om en traktatændring, som reelt giver EU mulighed for at sætte lande i økonomisk krise under administration. Og dels drejer det sig om den såkaldte "Euro-pagt", som skaber en strukturel ramme for gennemtvungelsen af en fælles økonomisk politik.

Formelt giver disse initiativer ikke mulighed for at tvinge et land, som ellers overholder alle EU's økonomiske målsætninger, til at gennemføre bestemte tiltag mod dets egen vilje. Men problemet er, at de økonomiske målsætninger er formuleret på en sådan måde, at det er meget vanskeligt at undgå f.eks. nedskæringer i den offentlige sektor, privatiseringer og hævelse af pensionsalderen, hvis man vil leve op til disse målsætninger. Og har man først accepteret dem, så kan man udskifte sin egen lokale regering alt det, man har lyst til. Det ændrer intet.

Magten over den økonomiske politik er gradvist, men sikkert ved at blive overført til EU. Er det, hvad de europæiske befolkninger ønsker? Er det, hvad den danske befolkning ønsker? Lad os få dét spørgsmål afgjort ved en folkeafstemning nu! ♦

Fest i øst og vest

Ifølge ny statistik om alkoholforbrug er gennemsnitseuropæeren småberuset

SKÅL. Det globale alkoholforbrug er nu blevet kortlagt af Verdenssundhedsorganisationen (WHO), og det er artig læsning for europæere. I en illustration i den nye rapport "Global status report on alcohol and health" vises kloden med mørke farver, hvor forbruget er stort, og dér er Europa som et sort hul.

Vi tager rigtig godt for os, og i EU-kredsen er det kun Malta, der ligger under det globale gennemsnit på 6 liter ren alkohol om året. Resten er langt oppe i førerfeltet, hvor Moldova tager pokalen, med Tjekkiet på en andenplads. Hér indtager en gennemsnitsborger over 15 år 16,45 liter, svarende til tre genstande hver dag. Hvis det indtages på én gang, giver det løst regnet en promille på 0,86 – altså over grænsen for spirituskørsel i Danmark, der er på 0,5.

I det hele taget er de central- og østeuropæiske lande dominerende i toppen: I top 10 er det kun Andorra, som ikke hører til østfeltet. Vesteuropæerne er dog ikke tilbagestående. Danmark deler 15. pladsen med Storbritannien, mens Frankrig, Irland og Portugal besætter pladserne foran. Skal man tro WHO, er der dog en væsentlig forskel i forbrugsmønstrene i øst og vest. Antallet af personer, som drikker sig til en forgiftning er "blandt de laveste, d.v.s. mindst

risikable i de vesteuropæiske lande", mens der er langt flere i øst, anfører WHO. Da ikke alle drikker lige meget, og nogle drikker intet, er det gennemsnitlige forbrug ikke altid en indikator på indvirkningen på sundhedstilstanden. I Ungarn og Tjekkiet drikker de ikke-afholdende mænd således i snit hhv. 29,5 og 26,6 liter om året, svarende til – ved hurtig beregning – hhv. 1,5 og 1,4 promille hver eneste dag. Ifølge Netdoktor.dk giver det "forringet bevægelsesevne og talebesvær", og "et centralnervesystem der har fået nok".

Men der kan være svagheder i statistikken. Ellers ser det i hvert fald sort ud for mange mennesker i Bosnien-Hercegovina. Hér er det samlede forbrug lige under 10 liter om året, men da det ikke er alle, der drikker, er der andre, som har travle dage: Hele 60 liter om året i snit, eller 11 genstande dagligt, indtages i snit af drikken-de mænd i det lille land. Det bringer de drikken-de op på over 3 promille, der er en tilstand, hvor man snildt kan komme til at tisse i bukserne og besvime. Kun et nøk fra livsfare. Hver dag. Der er dog også den mulighed, at mange bare ikke har haft lyst til at erkende over for statistikerne, at de drikker. I så fald er skellet mellem øst og vest måske ikke så stort endda. ♦

Kenneth Haar

NOTAT er idag en del af Oplysningsforbundet DEO, så du får også invitation til levende debatarrangementer under sloganet "EU-debat, mere spændende og mindre fastlåst"

Prøv
 månedsmagasinet
NOTAT

Bestil
 5 måneder gratis

Kun alm. sms-takst **sms: notat til 1204**

Tilbuddet er for at nye læsere kan lære magasinet at kende og gælder derfor kun for folk der ikke har abonneret de seneste to år.

TOP 15 – alkoholforbrug

1. Moldova	9. Hviderusland
2. Tjekkiet	10. Kroatien
3. Ungarn	11. Sydkorea
4. Rusland	12. Portugal
5. Ukraine	13. Irland
6. Estland	14. Frankrig
7. Andorra	15. Storbritannien & Danmark
8. Rumænien	